

Nem azt mondta, mint a fehér ruhás költő, hogy valaki felelős értünk, hanem megfordítva: mi vagyunk felelősek másokért. Ezerszer hallhattam, sablonos intés-ként, amit az se vesz komolyan, aki mondja, hogy nem az iskolának tanulunk, hanem egyedül saját magunknak. Ez az öreg Nyilas Misi pedig — már tudtam, hogy ő maga volt a keserves sorsú debreceni diák, csak ő lehetett! — arra emlékeztet, hogy nem magamnak tanulok, hogy a tudásommal el kell számolnom másoknak. A népek, az emberiségnek, a jövőnek, a következő ötvenezer esztendőnek. Móricz azzal folytatta, hogy ezt a tudást nemcsak az iskola nyújthatja. Az iskola néha nem is merészeli az igazán nagy, felkavaró műveket a diákok kezébe adni. Hát keressük meg mi magunk. Az eszméltető, kijózanító és felébresztő nagy művek illenek a legöregebbek és legfiatalabbak kezébe egyképpen, emelte fel a hangját, pedig láthatóan nehezebbre esett a hangos beszéd. A műveltség tehet igazán nagykorúvá egy fiatalembert, készítheti fel a változások okos fogadására. Forr a világ bús tengere... szigorúbb vizsgára állít, mint a tanáraink... Elszorult a torkom, szárazon köhögtem, tenyerem megizzadt, belső zaklatottságomban úgy éreztem, valami kibillent bennem, másféle egyensúlyba került: felnőttem vagyok, gyötrellemmel és felelőséggel.

CSIKÓS ANDRÁS RAJZA